

Jaarverslag Stichting Erfgoed Haarlem 2015

Haarlem, april 2016

Inhoud

Voorwoord

1. Verslag van het bestuur

2. Jaarrekening

2.1. Balans

2.2. Toelichting op de balans

2.3. Staat van baten en lasten

Voorwoord

In 2015 is verder gewerkt aan de continuïteit en de vernieuwing van de twee grote educatieve projecten die door de gezamenlijke erfgoedinstellingen worden aangeboden aan het onderwijs: 'Wie wat bewaart, heeft wat!' (WWBHW) en 'Stappen in de Stad' (SidS).

WWBHW werkte tot nu toe met leskisten en fysieke materialen, maar is vervangen door een digitale versie, waarbij tevens gekeken is naar aansluiting bij de leerdoelen van het onderwijs. Wij verwachten hierdoor een betere connectie bij de huidige manier van werken binnen het onderwijs. Met twee scholen is een pilot gedraaid waarbij het nieuwe programma is getest. Op grond van een positieve evaluatie kan het programma opgenomen worden in het Kunstmenu van Stichting Hart Haarlem of in het vrije aanbod.

In het programma SidS maken leerlingen zelfstandig een wandeling door de stad met smartphones. Er zijn drie themawandelingen met als uitgangspunt drie Haarlemse legendes, waarbij op diverse plaatsen in de stad met een app informatie verkregen wordt. Op grond van de geboden informatie dienen leerlingen zelf hier conclusies aan te verbinden. Heeft Haarlem echt onderaardse gangen? Heeft Laurens Jansz Coster de boekdrukkunst uitgevonden? Is het waar, dat de Haarlemmers Damiate ingenomen hebben?

Een actieve communicatie naar het onderwijs en andere betrokkenen is een belangrijk speerpunt geweest in 2015. Er is hard gewerkt aan een vernieuwde opzet voor de website, waarbij tot nu toe sprake was van aparte websites voor WWNHW en SIDS. Begin 2016 wordt de website ingericht. In 2015 heeft de Stichting de ANBI-status verkregen. Omdat hiervoor een artikel in de statuten gewijzigd moest worden, heeft het bestuur tevens andere wijzigingen in de statuten doorgevoerd.

Het financiële beheer van de Stichting is evenals het jaar daarvoor uitbesteed aan één van de samenwerkende partners: De Bibliotheek Zuid-Kennemerland. Daar is eveneens het Erfgoedloket, van waaruit de organisatie van de groepsbezoeken en de communicatie met het onderwijs geregeld wordt.

De werkgroep ErfgoedEducatie Haarlem, die bestaat uit vertegenwoordigers van alle negen samenwerkende instellingen, is zes keer bij elkaar geweest om alle praktische zaken rond de beide programma's, de website en de uitvoering van de eerdergenoemde pilot te bespreken.

Laura van der Wijden

Voorzitter Stichting Erfgoed Haarlem

1. Verslag van het bestuur.

De stichting heeft ten doel:

- Het bevorderen van de uitwisseling van informatie tussen erfgoedinstellingen in Haarlem
- Het ontwikkelen van initiatieven tot samenwerking tussen de erfgoedinstellingen in Haarlem
- Het faciliteren van gezamenlijke activiteiten van de erfgoedinstellingen in Haarlem
- Het werven van fondsen voor gezamenlijke activiteiten van de erfgoedinstellingen in Haarlem
- Het vergroten van toegankelijkheid en bekendheid van het erfgoed in Haarlem
- Het bevorderen van de professionalisering van de erfgoedinstellingen in Haarlem

Samen met de werkgroep bestaande uit medewerkers van de erfgoedinstellingen in Haarlem tracht de Stichting haar doelstellingen te verwezenlijken. De deelnemende instellingen zijn: Archeologisch Museum Haarlem, Het Dolhuys, Frans Hals Museum, Grote of Sint Bavokerk, Museum Haarlem (voorheen Historisch Museum Haarlem), Historische Vereniging Haarlem, Noord-Hollands Archief, de Bibliotheek Zuid-Kennemerland en Teylers Museum. In dit verslag verantwoordt de Stichting haar activiteiten.

Projecten

Wie wat bewaart, heeft wat! (WWBHW)

Wie wat bewaart, heeft wat! is een bijzonder project opgezet door de gezamenlijke erfgoedinstellingen in Haarlem voor de leerlingen van de basisscholen van Haarlem en omstreken. Het doel is scholieren kennis te laten maken met de erfgoedinstellingen van Haarlem, interesse bij hen op te wekken voor het verleden en hen bewust te maken van het belang van het bewaren van het verleden voor de toekomst.

Het is een uniek project omdat het schoolbreed wordt aangeboden met één enkel thema: Bewaren. Alle deelnemende instellingen hebben voor een andere invalshoek van het thema gekozen en deze afgestemd op één van de acht basisschoolgroepen, met uitzondering van groep 1 en 2, deze worden gecombineerd. Op deze manier is een doorlopende leerlijn tot stand gekomen. Bij de ontwikkeling van het totaalprogramma is goed naar leerkrachten uit het basisonderwijs geluisterd. Er is rekening gehouden met variëteit, kerndoelen en er is voor aansluiting gezorgd bij de ontwikkelingsmogelijkheden en belangstellings sfeer van de verschillende leeftijden.

De bezoeken aan de erfgoedinstellingen worden voorafgegaan door voorbereidende lessen en afgesloten met verwerkingslessen en een tentoonstelling. Om het echt tot een schoolbreed project te maken, worden er algemene suggesties gegeven voor een centrale start rond het thema bewaren. Zie voor nadere informatie de website: <http://www.wiewatbewaartheeftwat.nl>.

In dit programma werd gewerkt met leskisten met fysieke materialen, die naar de school gebracht werden. In 2015 heeft een grote aanpassing plaatsgevonden en is het hele programma gedigitaliseerd en afgestemd op de vernieuwde leerdoelen van het onderwijs. In een pilot met alle groepen van twee scholen, De Molenwiek en de Koningin Emmaschool, is deze gewijzigde versie getest met een positief resultaat. Er zijn door de gezamenlijk instellingen ruim 30 groepen ontvangen.

Ontwikkelingen in 2015:

- In 2015 zijn door de diverse erfgoedinstellingen in totaal **61** groepen ontvangen met **1548** leerlingen. Dit is **exclusief** de uitgevoerde pilot.
- WWBHW is volledig gedigitaliseerd en kan gebruikt worden op het digitale schoolbord. Deze digitale versie is getest door twee scholen.
- Er zijn gesprekken gevoerd met HART dat het Cultuurmenu in de gemeente Haarlem uitvoert. De opties om WWBHW aan te bieden via het Cultuurmenu zijn besproken en worden in 2015 nader uitgewerkt. Hiertoe was een evaluatie met pilotscholen noodzakelijk. Bovengenoemde pilot diende tevens als testcase voor de opname in het Cultuurmenu.
- De website voldeed niet meer aan de eisen van deze tijd.. Offertes zijn opgevraagd en dit heeft geresulteerd in een concrete uitwerking. De nieuwe website zal in het voorjaar van 2016 gerealiseerd worden.

Stappen in de Stad (SidS)

Het project Stappen in de Stad is gemaakt voor groep 8 van de basisschool en de brugklassen van het voortgezet onderwijs. Het project laat leerlingen op een moderne en eigentijdse manier via een app kennis maken met de (eigen) lokale cultuur. Leerlingen gaan zelfstandig op onderzoek uit in de stad Haarlem, komen in aanraking met het cultureel erfgoed en doen spelenderwijs mediawijsheid op.

Voor de leerlingen van groep 8 biedt Stappen in de Stad verrijksstof in de voorbereiding op het voortgezet onderwijs en voor de brugklassers is deze (hernieuwde) kennismaking met het cultureel erfgoed in hun eigen leefomgeving een concrete introductie op de vakken geschiedenis, aardrijkskunde, ICT en Nederlands.

Voor het basisonderwijs zijn de leerdoelen die aan bod komen: 2, 4, 5, 8, 9, 39, 40, 41, 50, 51, 52, 53 en 56. Voor het voortgezet onderwijs zijn dit de kerndoelen: 37, 39, 40 en 41.

In het project leren leerlingen samen te werken en de opgedane kennis in groepsverband te verwerken. Ze leren argumenteren in onderlinge discussies en informatie te verzamelen en beoordelen uit eenvoudige historische en digitale bronnen. Ten slotte verwerven de leerlingen eigen kennis over aspecten van het cultureel erfgoed.

De volgende aspecten komen in het programma aan de orde: sociale kennis (hoe werk je in groepsverband), culturele kennis (wat zijn legenden, waarom zijn ze ontstaan en levend gehouden), mediawijsheid (digitale leeromgeving en kritisch omgaan met internet en andere bronnen), creatieve kennis (het formuleren van een eindconclusie en deze in een presentatie verwerken).

In de praktijk gaat het om de volgende verhalen:

Hebben de Haarlemse kruisvaarders Damiate werkelijk bevrijd? Je onderzoekt die vraag in de Slag om Damiate. Het startpunt van de wandeling ligt op de Grote Markt, maar je komt ook in de Grote Kerk of St. Bavo, het Frans Hals Museum en het Noord-Hollands Archief. En je bekijkt alles wat daar tussenin ligt...

Zijn er echt onderaardse gangen in Haarlem? Je onderzoekt deze vraag met hulp van de route Onderaardse gangen. Bezoek het Archeologisch Museum Haarlem - misschien wel gevestigd in één van de gangen -, Teylers Museum en het Noord-Hollands Archief. Onderweg bekijk je natuurlijk ook allerlei roosters, putdeksels en geheime deurtjes...

Heeft Laurens Jansz Coster de boekdrukkunst echt uitgevonden? Dat is de vraag in de "Uitvinder boekdrukkunst". Je komt langs de Hoofdwacht, bezoekt de Bibliotheek Zuid-Kennemerland en

Museum Haarlem. Ondertussen kom je langs diverse zaken die met deze uitvinding te maken hebben.

Zijn deze legenden waar of niet waar? Door goed te kijken, vragen te beantwoorden, foto's te maken en bronnen te onderzoeken, komen de kinderen tot hun eigen conclusie. Zie voor nadere informatie de website: <http://www.stappenindestad.nl>.

Ontwikkelingen in 2015

- In 2015 hebben 18 groepen deze wandelingen zelfstandig gelopen met gebruikmaking van de SidS app.
- Scholen zijn telefonisch benaderd om hen te enthousiasmeren voor dit nieuwe programma.

Erfgoedloket

De erfgoedinstellingen hebben voor alle scholen en instellingen één loket in het leven geroepen. Dit loket is ondergebracht bij de Bibliotheek Zuid-Kennemerland. Vanuit de Bibliotheek wordt het contact met de scholen onderhouden. De smartphones, die bij de wandelingen van Stappen in de Stad gebruikt worden, kunnen daar opgehaald worden en worden daar ook beheerd.

De financiën van de Stichting zijn eveneens daar ondergebracht. De facturering naar de scholen en het betalen van de erfgoedinstellingen gebeurt vanuit de Bibliotheek. De penningmeester van de Stichting zet de tweede handtekening bij het online bankieren.

Diversen

- Statuten. In 2015 zijn de statuten van de Stichting gewijzigd om te voldoen aan de eisen voor de ANBI-status. Het bestuur heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om ook andere wijzigingen in de statuten aan te brengen, waarbij de statuten beter aansluiten bij de wijze waarop de erfgoedinstellingen binnen de Stichting met elkaar samenwerken.
- Afstemming activiteiten. Een voortdurend punt van aandacht is de afstemming van de onderlinge activiteiten van de erfgoedinstellingen geweest. Begin 2015 is er een nieuwjaarsborrel georganiseerd in Museum Haarlem, waarbij naast het informele samenzijn ook dit thema is aangesneden. Inmiddels is er eind 2015 een brede culturele coalitie gevormd om deze afstemming gezamenlijk beter vorm te geven.
- In 2015 heeft het bestuur drie maal vergaderd.

2. Jaarrekening

2.1. Balans

Balans per 31-12-2015 van de Stichting Erfgoed Haarlem

BALANS	
Rekening courant	€ 920.08
Bedrijfsspaarrekening	€ 11,151.75
Openstaande debiteuren	€ 2,863.29
Nog te ontvangen BTW	€ 1,385.00
Nog te betalen (facturen)	<u>- € 10,770.00</u>
Totaal	€ 5,550.12

2.2. Toelichting op de balans

De Stichting heeft per balansdatum (einde jaar 2015) geen bezittingen en geen schulden. Er is een positief banksaldo, waarvan het grootste deel op een bedrijfsspaarrekening staat. Kortom er is een gezonde financiële situatie.

2.3. Staat van baten en lasten

UITGAVEN	
Administratiekosten	
Kosten loket Erfgoed	
Bankkosten	€ 171.65
Website	€ 270.00
Nog te betalen Digitalisering WWBHW	€ 6,720.00
Nog te betalen Kosten Loket Erfgoed	€ 4,050.00
Project WWBHW	€ 3,328.78
Project SIDS	€ 550.00
	<u>€ 15,090.43</u>
INKOMSTEN	
Bijdrage deelnemers 2015, nog te ontvangen	€ 2,029.00
Project WWBHW	€ 4,270,00
Project SIDS	€ 2,126,53
WWBHW	€ 7.420,00
	<u>€ 8.365,36</u>
Exploitatie per saldo	€ -6.124,77

Er is een negatief exploitatiesaldo omdat de digitalisering van WWBHW die noodzakelijk was, de nodige kosten met zich meebracht.